

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Затверджено на засіданні кафедри філософії

(протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.)

проф. Карась А. Ф.

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ (АСИСТЕНТСЬКОЇ) ПРАКТИКИ
для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
філософського факультету
спеціальності 033 Філософія

Розробник:
асистент кафедри філософії
Янкович Т.Я.

ВСТУП

Викладання філософії в сучасних умовах зазнає докорінних змін, головне завдання яких втримати інтерес студентів до предмету філософія, чи навколо філософських дисциплін у змішаній, чи дистанційній формі. Філософія у вищій школі повинна задовольнити потреби студентів у знаннях, пов'язаних з теоретичним осмисленням процесів, які відбуваються як у нашій державі, так і в світі загалом у галузі науки, культури, економіки, штучного інтелекту, тощо.

Філософські питання педагогіки, риторики (а отже, і методики викладання філософії, і практичного застосування цієї методики майбутніми викладачами) в період віддаленого навчання – одна із перспективних сфер розвитку знання, не кажучи вже про безпосередню соціальну і суспільну значимість філософсько-методичного і філософсько-методологічного осмислення педагогічних проблем у цілому, та проблем викладання і виховання під час вивчення філософії. У цьому процесі ми спостерігаємо внутрішню спорідненість філософії і педагогіки, та інших забезпечувальних дисциплін. Філософія пов'язана з осмисленням граничних основ буття людини, сфера її інтересів – вічні проблеми людського буття, спосіб її існування – духовно- теоретична рефлексія цих основ і проблем, а багатство філософії – історичний досвід цієї рефлексії. Педагогіка має справу з теорією і практикою онтогенетичного розвитку людини, вона покликана розгадати таємницю становлення особистості і практично посприяти цьому становленню. Отже, у філософії та педагогіці виявляється спільний інтерес – людина та її буття в світі, але кожна із них освоює предмет своїми специфічними засобами. Однак філософія (як і педагогіка) нічого не вирішує за людину. Вона тільки організовує простір індивідуального вибору, надає “інтелектуальні інструменти” для самопізнання, а отже, доповнює і завершує будь-яку спеціальну освіту, допомагає спеціалісту стати особистістю.

Педагогічна (асистентська) практика студентів філософського факультету дуже важлива у підготовці майбутніх фахівців викладацької

діяльності. Головною умовою підготовки до педагогічної практики є успішне теоретичне вивчення студентами історичного розвитку основних філософських проблем, та теоретичне осмислення взаємозв'язку понять класичної та неklasичної, посткласичної філософії.

Упродовж навчання на освітній програмі “Філософія”, студенти вивчають нормативні курси і вибіркові дисциплін, які розкривають суттєвий зміст актуальних проблем філософії, дають систему педагогічних знань.

Основні компетентності, котрі забезпечуються під час проходження педагогічної практики пов'язані із набуттям практичних вмінь. А саме інтегральної - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філософії та гуманітаристики або у процесі навчання, що передбачає застосування філософських теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ФК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

ФК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ФК8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

ФК12.Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності.

ФК14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

Та забезпечуються такі програмні результати навчання:

PH2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.

PH5. Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

PH6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.

PH12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

PH16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.

PH18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Відтак, бакалаври проходять педагогічну (асистентську) практику в березні-квітні, триває практика 4 тижні (6 кредитів, 180 годин), оцінюється в 100 балів, з них за проведення практичних занять та виконання індивідуального педагогічного завдання – 50 балів, та захист практики – 50 балів, детальне оцінювання зазначено у заліковому листі (див. додатки). Перед початком практики, факультетський керівник організовує загальний інструктаж, куди запрошуються керівники та консультанти від кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи та кафедри психології. За умов віддаленого навчання, інструктаж проводиться засобами відеозв'язку (платформа Teams). Під час інструктажу практикантів ознайомлюють із програмою практики та основними завданнями, результати виконання котрих містяться у заліковому листі. Також коротко нагадують основні рекомендації проведення практичних занять, зокрема у віддаленому режимі.

Мета і завдання педагогічної практики

Під час педагогічної практики студенти повинні суттєво закріпити теоретичні філософські знання, а також:

- 1) ознайомитись з головними формами, принципами і методами викладання філософських дисциплін, з передовим педагогічним досвідом;
- 2) набути професійних рис майбутнього викладача, які відповідають сучасним вимогам;
- 3) навчитись творчо, по-дослідницькому підходити до навчальної, наукової і виховної діяльності;
- 4) формувати потреби в самоосвіті, самовихованні та підвищенні своєї кваліфікації;
- 5) виробити і засвоїти вартісні орієнтири гуманістичного виховання студентів.

Зміст педагогічної практики

Зміст педагогічної практики охоплює навчальну, науково-дослідну і виховну роботу.

Навчальна робота

Під час педагогічної практики студенти-практиканти повинні:

- вивчити методичний досвід і систему навчальної роботи кафедри та викладача-методиста, до яких на період практики скеровують студента-практиканта;
- ознайомитися з плануванням та організацією занять;
- оволодіти методикою організації та контролю роботи студентів у навчальному процесі;
- освоїти засоби та методи організації і контролю самостійної роботи студентів;
- засвоїти системний та проблемний методи в навчальній роботі;
- розробити прийоми застосування системного та проблемного методів у навчальній роботі;

– розробити і написати власні конспекти практичних занять на підставі наукового матеріалу першоджерел, а також наукових праць, підручників (навчальних посібників) і методичних розробок;

– поставити собі за мету досягти в процесі практики взаєморозуміння зі студентами;

– розробити до кожної теми практики систему аргументації щодо тих чи інших філософських положень і спробувати навчити слухачів робити це самостійно;

– показати студентам обмеженість стереотипу доказової аргументації, сформованої під час вивчення конкретних наук;

– розробити форми самостійної роботи студентів на лекціях, семінарських заняттях, під час написання рефератів, надати консультації з цих проблем;

– активізувати самостійну роботу студентів шляхом залучення їх до наукових гуртків, написання рефератів, участі у філософських олімпіадах;

– розробити тести та експрес-контрольні завдання для контролю знання з філософії.

Навчальна робота практиканта умовно розділена на два етапи: пасивна та активна практики. Пасивна практика: ознайомлення із особливостями курсів кафедри, відвідування лекцій та практичних занять керівника-методиста, студентів-практикантів та їхнє обговорення й рецензування. Активна практика: самостійне проведення практичних занять з філософії (філософських дисциплін). Плани-конспекти практичних занять і методичні розробки проведення лекційних занять попередньо рецензує керівник-методист.

Проведені заняття активно обговорюють усі учасники, називаючи негативні і позитивні моменти. Обговорення занять та результатів практики проводиться під час заключної конференції за участі практикантів, керівників та методистів від кафедри психології та

кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи. Матеріали з педагогічної практики (під час дистанційного навчання) практиканти самостійно завантажують у відповідну папку на my.sharepoint.com факультетського керівника практики.

Науково-дослідна робота практиканта полягає у:

- ознайомленні з науково-дослідною роботою кафедри;
- підготовці й участі у проведенні студентських наукових конференцій;
- допомозі молодшим студентам у підготовці доповідей, тез та рефератів;
- участі в роботі наукових гуртків, проблемних груп тощо;
- використанні наукових принципів, методів і законів у підготовці та проведенні лекцій і семінарських занять;
- підготовці і проведенні серед студентів групи, у якій випускник проходить практику, самостійної роботи у формі есе.

Виховна робота

- ознайомитися з організацією і системою виховної роботи кафедри та факультету, роботою студентського уряду та профспілки;
- за потреби, розробити разом із керівником-методистом план виховної роботи у студентській групі;
- взяти участь у виховній роботі студентів, серед яких проходить практика, провести з ними дискусію про сучасні проблеми розвитку суспільного життя, вечір запитань і відповідей тощо;
- засвоїти навички та прийоми спілкування зі студентами в процесі виховання і самовиховання;
- розробити разом із керівником-методистом з кафедри психології програму психологічного дослідження групи.

Організація і проведення педагогічної практики

Забезпечення успішного проведення педагогічної практики передбачає вирішення таких завдань.

1. Кафедри повинні не пізніше ніж за три тижні до початку проведення

практики затвердити керівників-методистів усім практикантам. Одночасно кафедра визначає факультет університету (або інших навчальних закладів), на яких кожен студент повинен проходити практику. Керівниками-методистами на філософському факультеті призначають викладачів, які мають великий педагогічний досвід, високу кваліфікацію; вміють творчо передавати свою педагогічну майстерність студентам.

2. Керівник-методист не пізніше ніж за два тижні до початку практики разом з практикантом складає індивідуальний план проведення практики; визначає теми занять для взаємовідвідування з точним визначенням дати проведення, факультету, групи. Відповідальний за проведення практики на кафедрі подає залікові листи на визначені завдання керівникам практики кафедри філософії та історії філософії. Якщо є потрібна інформація, то керівник практики факультету готує наказ ректора про проходження педагогічної (асистентської) практики.

3. Перед початком практики проводять настановчу конференцію, в якій беруть участь методисти факультету, завідуючі кафедрами, керівники-методисти, методисти кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, заступники декана і студенти-практиканти, для конкретного обговорення і вирішення проблем її проведення.

4. Деканат, факультетський керівник практики, керівники спеціальності і завідуючі кафедрами контролюють проведення педагогічної практики, застосовуючи всі необхідні засоби, щоб оперативно виправити хиби.

5. Керівники-методисти разом з практикантами досягають якісної підготовки читання лекцій.

6. Після проведення практикантами залікових занять, керівники-методисти обговорюють їх, у чому беруть активну участь усі, хто був на занятті. Керівник-методист підводить підсумки проведених занять, усебічно проаналізувавши, оцінює їх.

7. Після закінчення студентом практики керівник-методист перевіряє і затверджує (попередньо) його звіт і виставляє загальну оцінку. Кафедра

обговорює звіти кожного практиканта і затверджує їх. Студентам-практикантам виставляють оцінку в заліковій книжці за проведення педагогічної (асистентської) практики у вищому навчальному закладі.

8. Підсумки педагогічної практики обговорюють на підсумковій конференції студентів-практикантів у присутності керівництва факультету, кафедр і викладачів, які брали участь в проведенні практики (за умов віддаленого навчання, конференція проводиться на платформі Zoom або Team's).

9. Факультетський керівник педагогічної практики заповнює відомість оцінювання практики на факультеті і інформую про перебіг та підсумки практики на засіданні кафедри.

Форми і методи контролю практики

Загальний контроль за проходженням практики проводить керівник практики факультету, а індивідуальний контроль за виконанням практики – керівник від кафедри філософії, чи історії філософії. Проведені лекції повинні бути обов'язково обговорені керівником від кафедри філософії чи історії філософії.

Практиканти подають, затверджений керівником практики, перелік документів про її проходження, а також заліковий лист з фіксованими оцінками за всі види роботи (завантажуються у my.sharepoint.com).

Наведені форми контролю та обліку практики достатньо повно і всебічно охоплюють роботу практикантів, націлюють їх на своєчасне і якісне виконання завдань, є одним з головних чинників у визначенні підсумкової оцінки педагогічної діяльності студентів.

Студенти, робота яких на педагогічній практиці визнана незадовільною, повинні пройти її знову. Проведення педагогічної (асистентської) практики студентів філософського факультету свідчить, що вона має важливе значення в процесі підготовки викладачів з філософських дисциплін.

ЗАЛКОВИЙ ЛИСТ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДПРАКТИКИ
студент ІV курсу філософського факультету (філософія)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Місце проходження практики _____

1.ЗАЛКОВІ ЗАНЯТТЯ							ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ
№ п/п	Дата проведення	Група	Тема заняття	Шкала 0-25 б	Хто оцінював	Підпис	
1.							
2.							

2. КОНСПЕКТИ ЗАЛКОВИХ ЗАНЯТЬ							ЗАХИСТ ПРАКТИКИ
№ п/п	Дата проведення	Аудиторія	Тема заняття	Шкала 0-10 б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							
2.							
3. РЕЦЕНЗІЯ ВІДВІДАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ							
№ п/п	Дата проведення	Група	Тема заняття	Шкала 0-10 б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							
4. АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА-ПРАКТИКАНТА							
№ п/п	Психолого-педагогічне вивчення студента			Шкала 0-10 б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							
ЗАХИСТ ПРАКТИКИ							
№ п/п	ЗАХИСТ ПРАКТИКИ			Шкала 0-10 б.	Хто оцінював	Підпис	
1.							

Загальна сума балів _____

Педагогічна практика оцінена:

Керівником-методистом від факультету

на " _____ "

(оцінка) _____ (підпис, посада, прізвище та ініціали)

(оцінка) _____ (підпис, посада, прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра (факультету).....
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки
вищої школи

ПЛАН – КОНСПЕКТ

семінарського заняття на тему:
(вказується **ТЕМА**)

Склав (склала)

студент (студентка) групи
Прізвище, ініціали

Перевірили:

(вказати керівників
від кафедри факультету та
кафедри загальної
педагогіки та педагогіки
вищої школи)

Дисципліна: (повністю вказується назва навчальної дисципліни)

Вид заняття: наприклад, комбіноване семінарське заняття

Група:

Дата:

Тривалість заняття: 90 хв.

Час проведення: (пара, час)

Місце проведення: (аудиторія, факультет, або платформа заняття онлайн)

Навчальна мета: Вказати конкретно, які поняття закріплюються, поглиблюються, з якої теми.

Виховна мета:

Розвивальна мета:

Міжпредметні зв'язки: (потрібно знати які дисципліни гуманітарного циклу студент вже вивчав, чи буде вивчати).

Забезпечуючі дисципліни: Конкретно вказати назви тих дисциплін, які вже вивчалися студентами і є базою для засвоєння навчальної інформації, що виноситься на розгляд даного семінару.

Забезпечувані дисципліни: Конкретно вказати назви тих дисциплін, які будуть вивчатися студентами і для яких навчальна інформація, що виноситься на розгляд даного семінару, стане базою для успішного засвоєння.

Навчально-методичне забезпечення заняття

Наочність: (Конкретно вказати: таблиці, схеми, онлайн-платформи, аплікації, тощо, які використовуються на даному семінарі).

Роздатковий матеріал: (Конкретно вказати: таблиці, схеми, тестові завдання, тощо, що використовується на даному семінарі).

Технічні засоби навчання: проектор, чи ще щось таке

Рекомендована література

Основна: (Конкретно вказати: автор, назва, рік видання, посилання).

Додаткова: (Конкретно вказати: автор, назва, рік видання, або посилання).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА (2 – 3 хв.)

- ◆ привітання викладача зі студентами;
- ◆ виявлення відсутніх;
- ◆ перевірка підготовленості групи до заняття.

II. МОТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ (до 5 хв.)

- ◆ Повідомлення теми, мети та завдань.
- ◆ Мотивація вивчення теми (бесіда, що передбачає з'ясування значущості теми і її професійну спрямованість).
- ◆ Повідомлення плану заняття

III. ОБГОВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПИТАНЬ СЕМІНАРУ (70-75 хв.)

Викладач має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування студентами вивченої навчальної інформації. Розгляд основних питань семінару відповідно до обраного виду і методики його проведення:

- ◆ Вказуємо поетапно *питання*, що обговорюються під час заняття згідно плану.
- ◆ Зазначаємо конкретно методи, прийоми та засоби навчання, що використовуються у процесі обговорення кожного основного питання семінару:
 - бесіда – (фронтальна, проблемна, дискусія тощо);
 - розповідь студента,
 - повідомлення;
 - виконання індивідуальних завдань (письмових на дошці, побудова та аналіз графіків, проблемних, тестових та ін.);
 - виконання практичних завдань (проблемних завдань, розрахункових задач тощо);
 - узагальнення;
 - порівняння та ін.

IV. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ЗАНЯТТЯ (до 5 хв.)

- ◆ Коротке повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто).
- ◆ Мотивація діяльності групи і окремих студентів, оцінювання їхньої роботи.

V. Повідомлення домашнього завдання (2-3 хв.).

**Львівський національний
університет імені Івана Франка**

кафедра загальної та соціальної педагогіки

Аналіз

навчального заняття з,

(назва предмету)

проведеного у....

(вказати групу, курс, факультет)

студентом IV курсу філософського факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка

Виконано:

студентом IV курсу

філософського

факультету

.....

(прізвище та ім'я)

Перевірив:

.....

(прізвище керівника від кафедри педагогіки)

Львів – 2021 р.

ЗМІСТ АНАЛІЗУ

1. Загальні відомості про навчальне заняття:

- тема навчального заняття, її зв'язок з попередніми і наступними, місце у відповідному розділі;
- форма, тип навчального заняття, його структура, відповідність темі та поставленій меті;
- рівень досягнення мети та отримані результати, умови, чинники, що сприяли цьому;
- сильні та слабкі сторони, досягнення, загальні враження.

2. Підготовка викладача до організації навчального заняття:

Визначення структури, використання фахової та методичної літератури, підготовка дидактичного та роздаткового матеріалу.

3. Постанова мети, завдань навчального заняття як кінцевого результату, необхідного для досягнення викладачем та студентами, створення у студентів установки на досягненні мети

4. Відбір змісту навчального матеріалу, розвиток особистісного ставлення студентів до нього:

- раціональний відбір наукових, засадничих знань, понять, фактів, що складають основу розвитку умінь, навичок студентів, їхнього соціального становлення, подальшого навчання;
- спрямованість змісту навчального матеріалу на розгляд проблем, соціального значущих та актуальних для життя студентів, задоволення їхніх пізнавальних і особистісних потреб та інтересів;
- відповідність змісту навчального матеріалу рівню розвитку студентів, їхнім пізнавальним можливостям;
- стимулювання інтересу студентів до змісту, (новизна знань, умінь, їхня різностороння значущість, парадоксальність понять, фактів, популярність інформації, емоційність викладу, подання інформації через призму бачення викладача, науковця);

– інтегрування змісту навчального матеріалу з іншими темами, навчальними курсами і спецкурсами.

5. Застосування методів, прийомів, засобів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів і їх творче, цілеспрямоване поєднання, активізація думки студентів, стимулювання їх до критичного та творчого мислення, вияву власної позиції, поглядів, самостійного пошуку і дослідження.

6. Діяльність викладача:

- ставлення до студентів: наявність позитивної установки;
- стиль діяльності та поведінки викладача, його комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, вияв педагогічного такту у організації взаємодії зі студентами;
- забезпечення дисципліни як організації порядку на навчальному занятті

7. Діяльність студентів:

- ставлення студентів до процесу навчання, застосованих форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності, їхня мотивація;
- ставлення до особистості викладача, вияв до нього;

8. Організація міжособистісної взаємодії студентів та розвиток їхніх взаємин:

- створення психологічно комфортного середовища на навчальному занятті;
- застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії студентів (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо).

9. Отримання зворотного зв'язку:

- методи, прийоми організації зворотного зв'язку на кожному етапі навчального заняття;
- перевірка викладачем рівня розуміння, осмислення студентами навчального матеріалу, рівня сформованості їхніх знань та умінь;
- застосування зворотного зв'язку для усвідомлення особливостей діяльності, мислення студентів, мотивації їхнього навчання з метою удосконалення організації навчальних занять;

- застосування зворотного зв'язку, оцінювання для усвідомлення студентами досягнутих успіхів, перспектив їхнього розвитку;
- об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів;
- мотивація оцінок студентів без елементів критики особистості.

10. Загальні висновки (пропозиції і поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять).

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ЗАЛКОВИХ ЗАНЯТЬ

Студент ІV курсу філософського факультету

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Місце проходження практики (вказати кафедру)

Керівник від профілюючої кафедри

Керівник від кафедри загальної та соціальної педагогіки

1.ЗАЛКОВІ ПРАКТИЧНО-СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Дата проведення	Час проведення	Курс (група)	Аудиторія (корпус) Посилання на онлайн заняття	Тема заняття
1.					
2.					